

Zaproszenie do uczestnictwa w Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej
organizowanej przez
Uniwersytet Kazimierza Wielkiego, Uniwersytet Gdański i Uniwersytet Łódzki

Krytycznie z Foucaultem.
Anarcheologia edukacji i przestrzeni publicznej
Bydgoszcz, 27-28 listopada 2018 roku

Kontynuując ideę naukowych spotkań poświęconych myśli Michela Foucaulta i jej współczesnej recepcji, proponujemy koncentrację dyskusji na krytycznym wymiarze prac francuskiego filozofa. Tematyką i formułą organizacyjną planowanej konferencji nawiązujemy do dwóch wcześniejszych spotkań: symposium pt. „Pamiętać Foucaulta. Władza, wiedza, opór we współczesnej refleksji badawczej”, które odbyło się na Uniwersytecie Łódzkim w 2014 roku¹ oraz konferencji „*Governmentality* i co dalej?”, zorganizowanej na Uniwersytecie Gdańskim w roku 2016².

Podczas konferencji na Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego chcemy kontynuować refleksję wokół anarcheologii edukacji i przestrzeni publicznej, sygnalizując dwie przestrzenie dyskusji:

- 1) krytyczności jako postawy i zasady w badaniach nad szeroko rozumianą edukacją i sferą publiczną,
- 2) krytyczności w praktyce społecznej i edukacyjnej.

Akcentując kwestie krytyki, wykorzystujemy pojęcie anarcheologii, przy pomocy którego Foucault w wykładach w 1980 roku w Collège de France ukazał grę słów: „anarchia”, „archeologia” i „genealogia”. Anarcheologia jest tu rozumiana jako charakterystyczna, **krytyczna „teoretyczno-praktyczna postawa”** i **„zasada”** dotycząca nie-konieczności władzy i rozumienia porządków wiedzy³. Pojęcie anarcheologii splata wiele poziomów

---

¹ Zob. numer tematyczny *Przeglądu Socjologii Jakościowej* pod redakcją Magdaleny Nowickiej i Karola Franczaka, 2016, t.12, nr 1.

² Zob. numer tematyczny *Miscellanea Anthropologica et Sociologica* (w druku)

³ M. Foucault. *Rządzenie żywymi*. Warszawa 2014.

problematyzacji kwestii prawdy, władzy, dyskursu i podmiotowości/tożsamości. W tak szerokim ujęciu, pozwala wyeksponować Foucaultowską, nienormatywną krytykę (daleką od potocznego rozumienia tego terminu), pokazującą nieoczywisty charakter relacji władzy, praktyk wytwarzania i dystrybucji wiedzy oraz „polityk prawdy” i „reżimów prawdy”.

Proponujemy ujęcie edukacji i praktyki edukacyjnej w kategoriach wielu różnorodnych zjawisk i procesów (m.in. socjalizacji, wychowania, kształcenia, uczenia się), w tym z perspektywy oddziaływania mediów, sztuki, sfery polityczno-państwowej i gospodarczej, pedagogizacji życia społecznego⁴. Stawiamy pytanie o krytykę (w) edukacji i przestrzeni publicznej, o jej potencjał oraz ograniczenia tkwiące, m.in. w pojęciach oporu, transgresji, parezji, aleturgii, konfesji, estetyki egzystencji, urządzania czy wreszcie problematyzacji. Chcemy zastanowić się nad możliwościami wykorzystania prac Foucaultowskich dla rozwijania krytyczności jako specyficznego stylu myślenia, który nie wpadałby – jak pisze Jan Masschelein⁵ – w pułapkę trywializacji. Widząc potrzebę niuansowania różnych intelektualnych praktyk krytyki edukacji i przestrzeni publicznej, proponujemy dyskusję wokół następujących problemów:

- 1) W jaki sposób dochodzi dzisiaj do głosu (post)foucaultowska krytyka w badaniach nad szeroko rozumianą edukacją, jej przebiegiem, podmiotami, instytucjami, przestrzenią, wiedzą?
- 2) Czym jest/może być krytyczność we współczesnej praktyce edukacyjnej i w przestrzeni publicznej? Czym jest edukacja rozumiana jako krytyka?
- 3) W jaki sposób możemy przy pomocy Foucaultowskich metod i pojęć przemyśleć współczesną politykę publiczną, edukacyjną i społeczną, politykę historyczną (pamięci zbiorowej), reformowanie systemu oświaty i zmiany w edukacji, również w zakresie szkolnictwa wyższego?
- 4) W jaki sposób dochodzi do integracji pojęć i metod Foucaulta z innymi nurtami teoretyczno-metodologicznymi w krytycznych badaniach społecznych?
- 5) Co łączy a co dzieli perspektywę krytyczną charakterystyczną dla postfoucaultowskiej analizy dyskursu z krytycznością innych podejść badawczych (np. z Krytyczną Analizą Dyskursu czy Postfundacjonalistyczną Analizą Dyskursu)?

---

⁴ Zob. numer tematyczny czasopisma *Societas/Communitas* pod redakcją M. Czyżewskiego, E. Marynowicz-Hetki, G. Woronieckiej, 2013, nr 2.

⁵J. Masschelein. How to Conceive of Critical Educational Theory Today? *Journal of Philosophy of Education*, 2004, Vol. 38, nr 3,

6) Jakie są kierunki i perspektywy rozwoju pedagogiki analityczno-krytycznej – inspirowanej myślą Foucaulta – krytycznej teorii edukacji?

Ideą konferencji jest jej interdyscyplinarny profil i dyskusyjny charakter, dlatego do udziału zapraszamy pedagogów, socjologów, psychologów, politologów, filozofów i przedstawicieli innych dyscyplin naukowych zainteresowanych wyżej zakreśloną problematyką.

Prosimy o wypełnienie i przesłanie do Sekretarza konferencji, dr Katarzyny Grzesiak, załączonego **formularza zgłoszeniowego do 30 lipca 2018r.**, na adres mailowy: grzesiak@ukw.edu.pl.

Oplata konferencyjna wynosi 300 zł (pracownicy naukowci), 200zł (doktoranci).

W ramach opłaty konferencyjnej przewidujemy poczęstunek w trakcie obrad (lunch i przerwy kawowe) oraz dofinansowanie publikacji tekstów wygłoszonych podczas konferencji.

Numer konta bankowego do realizacji wpłat:

92 1500 1360 1213 6001 8602 0000

BANK ZACHODNI WBK S.A.

W tytule przelewu prosimy wpisać hasło: **KRYTYCZNIE**

Prosimy o dokonanie wpłaty w terminie do **30 września 2018 roku**.

Oplata konferencyjna nie obejmuje kosztów noclegu i dojazdu. W kolejnym komunikacie podamy listę polecanych miejsc noclegowych w pobliżu miejsca obrad.

Miejsce konferencji: Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Biblioteka Uniwersytecka, ul. Karola Szymanowskiego 3.

Organizatorzy

Komitety naukowy:

Dr hab. Marek Czyżewski, prof. Uniwersytetu Łódzkiego

Prof. dr hab. Ewa Marynowicz-Hetka, Uniwersytet Łódzki

Prof. dr hab. Maria Mendel, Uniwersytet Gdański

Dr hab. Helena Ostrowicka, prof. Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego – przewodnicząca

Prof. dr hab. Tomasz Szkudlarek, Uniwersytet Gdański

Komitet organizacyjny:

Dr hab. Helena Ostrowicka, prof. Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego

Dr Katarzyna Grzesiak – sekretarz

Dr Justyna Spychalska-Stasiak

Mgr Aleksandra Rzyska